

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Forespørgsel nr. F 7:

Forespørgsel til finansministeren og indenrigsministeren:

»Vil regeringen ved de kommende forhandlinger om den kommunale økonomi sikre økonomi til at indfri løfterne om bedre forhold for syge, ældre og børn?«

Af Kristen Touborg (SF), Jes Lunde (SF) og Villy Søvnald (SF).

(Forespørgslen anmeldt 27/3 98. Fremme af forespørgslen vedtaget 2/4 98).

Formanden:

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til tirsdag den 5. maj.

Begrundelse

Kristen Touborg (SF):

Statsministeren begyndte det nye år 1998 med at love, at specielt børnefamiliernes forhold skal forbedres. Under den netop afholdte valgkamp fremkom regeringen eller i hvert fald Socialdemokratiet med løfter om afskaffelse af ventelister både på sygehuse og daginstitutioner samt forbedrede forhold for folkeskolen og for de ældre.

Når folketingsvalget endte, som det gjorde, er det min vurdering, at dette skyldtes, at dan-

skerne ønsker at bevare velfærdssamfundet og troede på, der var hold i valgløfterne. Det fremgår således af regeringsgrundlaget, at regeringen ønsker en styrkelse inden for børne-, ældre og sygehusområdet.

Når SF så i dag rejser denne forespørgsel, er det, fordi vi står i en situation, hvor regeringen skal til at forhandle med de kommunale organisationer om det kommende års økonomi. De løfter, regeringen er kommet med, er alle på områder, der skal opfyldes i kommunalt regi. SF mener derfor, det er vigtigt, at Folketinget får mulighed for at komme med nogle tilkendegivelser, før disse forhandlinger går ind i den afgørende fase.

I de forløbne år har SF gentagne gange taget initiativ til en drøftelse i Folketinget af den kommunale økonomi, og vi er gang på gang blevet nedstemt med den begrundelse, at det er regeringen, der forhandler med de kommunale organisationer, og at det vil være uhensigtsmæssigt at melde forhandlingsstrategien ud på forhånd.

Når SF igen i år rejser forespørgslen, er årsagen dels de føromtalte grunde, dels at regeringen sandsynligvis i dag havde haft en anden farve, hvis den ikke var fremkommet med alle de løfter, som altså er af så stor betydning for den kommunale økonomi.

Det er derfor vigtigt for Folketinget, at grundlaget for den kommunale økonomi, som gerne skulle indfri løfterne om bedre forhold for syge, ældre og børn, ikke kun overlades til finansministeren og finansministerens embedsmænd og de kommunale organisationers embedsmænd og topforhandlere.

Besvarelse

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Det er jo en tilbagevendende begivenhed, at vi fra SF møder ønsket om, at vi i Folketinget konkluderer på, hvad kommuneforhandlingerne skal føre til, før de er startet.

Kommuneforhandlingerne starter som sædvanlig i begyndelsen af juni måned, men det er klart, at regeringens udgangspunkt for disse forhandlinger er defineret, er velkendt. Vi ønsker ligesom forespørgerne og ligesom kommunerne, at vi kan fortsætte marchen frem mod at realisere nogle store mål for den offentlige service, men vi ønsker også at lægge nogle rammer – det er jo formålet med kommunefor-

handlingerne – om den samlede offentlige økonomi, som er forenelige med udfordringerne, for at fastholde dansk økonomi som helhed på det gode og sunde spor, den har befundet sig på de sidste fem år.

Med hensyn til udviklingen i den offentlige service har vi jo i regeringsgrundlaget for de kommende fire år tilkendegivet en række mål om en særlig indsats for syge, udsatte, handicappede og ældre, en forbedring af børnefamiliernes vilkår og et bedre samspil mellem arbejdsliv og familieliv, og vi har også klart tilkendegivet, at disse mål skridt for skridt skal realiseres i samarbejde med kommunerne og amterne.

Deroverfor står så de hensyn, der er til, hvad tempoet kan være i den konjunktursituation, som vi befinder os i, og som specielt arbejdsmarkedet befinder sig i i øjeblikket. Der er snævre grænser for, hvor meget det samlede forbrug af arbejdskraft kan vokse både i forhold til den private og den offentlige sektor, som arbejdsmarkedet ser ud i øjeblikket. Det er også sådan, og det ved alle, at af den kollektive service, det offentlige forbrug, varetager kommuner og amter de to tredjedele.

Derfor skal vi gennemføre forbedringer. Vi skal skabe plads i den offentlige økonomi. Der skal være mulighed for en behersket realvækst. Regeringen har udstukket et mål på 1 pct., som er noget lavere end i de allerseneste år, men som stadig væk er en vækst. Det er en vækst og en forbedring af situationen i de kommende år, der kan ske oven på et godt udgangspunkt, for siden 1993 er der jo sket en række meget synlige udviklinger i den offentlige service.

Der er etableret 130.000 nye pladser på børnepasningsområdet, forældrene har fået flere valgmuligheder med børnepasningsorloven, og der er etableret 10.000 flere ældreboliger. Regeringen og SF er enige om her i år på finansloven at afsætte midler til en ekstra indsats for at forbedre og effektivisere hjemmehjælpen. På sygehusområdet har vi efter en årrække med stagnation i de reelle budgetter haft en realstigning på 10 pct. siden 1993, og det er til trods for en voldsom vækst i efterspørgslen. De teknologiske muligheder på sygehusområdet er også så småt begyndt at omsætte sig i et fald i den gennemsnitlige ventetid. Men det er klart, at det ikke er tilfredsstillende endnu.

Jeg har noteret mig, at den nye formand for Kommunernes Landsforening er enig i de overordnede mål for væksten i den offentlige øko-

nomi, som regeringen har lagt frem, og derfor ser jeg fortrøstningsfuldt på mulighederne for at lave aftaler. Jeg tror, at alle parter har en interesse i, at aftalesystemet fastholdes, udvikles og også er i stand til i nogle år at klare store spring fremad og i andre år at klare en mere moderat udvikling i den samlede økonomi.

Udgangspunktet for de aftaler, vi skal lave, er, at dansk økonomi på femte år kører i højt gear, og at det ikke er en situation uden risikomomenter med hensyn til overophedning, flasketalsproblemer og belastning af betalingsbalancen, og derfor skal det også i forhold til det kommunale forbrug tilrettelægges under hensyn til de snævre rammer, som konjunkturudviklingen begrundes.

Der er som sagt behov for at afdæmpe vækstraterne sammenlignet med de senere år, men der skal laves aftaler, der, ligesom de aftaler vi har indgået for 1998, indeholder plads til en fortsat udbygning af serviceindsatsen i kommunerne. Jeg tror, vi kan administrere de her målkonflikter, der altid vil være i det virkelige liv, på en ordentlig måde i forhandlingerne i juni måned.

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Jeg skal gøre nogle supplerende bemærkninger til det, som finansministeren allerede her har redegjort for på dette område.

Jeg vil begynde med at konstatere, at det er glædeligt, at såvel den tidligere som den nuværende formand for KL og også Amdtsrådsforeningens både tidligere og nuværende formand – det er den samme – har udtrykt ønske om, at de gerne ser, at der indgås et forlig. Det tror jeg er en væsentlig udmelding, for det betyder jo, at man så også som udgangspunkt tager regeringens forudsætninger om en stram økonomisk styring til efterretning.

Så synes jeg også, jeg skal sige, at det jo er klart, at regeringen er enig med SF i, at syge, ældre og børn skal prioriteres højt, og det har de for øvrigt været i mange år. Det viser alene den vækst, der er sket i pasningstilbud for børn. Den er øget med ca. 40 pct. i de fem år, denne regering har siddet, og det er dog væsentligt at understrege.

Men som i alle andre budgetter og ikke mindst offentlige budgetter er det meget væsentligt at prioritere, og jeg er overbevist om, at det, man måske nok i de kommende år vil høre mest om, bliver folkeskoleområdet, hvor vi ved, at elevtallet stiger, og hvor vi ved, at pres-

set for at forme folkeskolen til en endnu mere moderne skole er væsentligt.

Jeg mener også, vi i regeringen har måttet konstatere, at der er givet ret så mange tillægsbevillinger i 1997. Vi har lige fået en opgørelse over, hvad der er sket i de første måneder af 1998, og her er det heldigvis stærkt aftagende, men alligevel er det væsentligt at understrege, at hvis vi skal styre økonomien sammen med kommunerne, skal der også være styr på tillægsbevillingerne, de tillægsbevillinger, som ikke er budgetteret, naturligvis.

Så mener jeg også, det er et væsentligt princip, som har hersket i mange år, at man skal give kommunerne ret til frihed til at løse så mange opgaver som muligt ud fra de lokale forudsætninger.

Jeg synes også, jeg må minde om, at med den aftale, der blev indgået sidste år, blev der igangsat forskellige udvalgsarbejder, som skal se på en forenkling af den kommunale finansiering. Fra kommunal side har man bl.a. ønsket en belysning af de problemer, der kan være med en fortsat vækst i antallet af statslige puljeordninger.

Regeringen er som sagt enig i, at en ændring af finansieringen i retning af flere puljer og refusioner ikke er løsningen på de problemer, vi står over for. Fra regeringens side lægges der derimod vægt på, at budgetsamarbejdet sker i respekt, som jeg sagde før, for de lokale løsninger.

Det sidste, jeg vil nævne, og som finansministeren også har været inde på, er, at vi ved, at hele sygehussektoren inden for det amtslige regi selvfølgelig er højt prioriteret af alle, selv om det er det område, der i de senere år har haft den største vækst. Vi må nok sige, at i og med at det er blevet så godt et sygehusvæsen, som vi faktisk har i Danmark, efterspørges det faktisk også af flere. Det samme kan man sige om den store nedgang i arbejdsløshedsstallet, der gør, at presset på daginstitutionerne for at få børnene passet også stiger mere, end det kunne forudses for fem år siden.

Men jeg tror ligesom finansministeren, at finansministeren, økonomiministeren og undertegnede ved de forhandlinger, der skal være her i juni måned, forhåbentlig finder frem til en afbalanceret ordning med såvel Kommunernes Landsforening som Amtsrådsforeningen.

Forhandling

Formanden:

Ordføreren for forespørgerne, hr. Kristen Touborg.

Kristen Touborg (SF):

Tak for ministrenes redegørelser.

Regeringen fremlagde den 23. marts 1998 regeringsgrundlaget »Godt på vej – Danmark i det 21. århundrede«. Regeringen skriver, at Danmark er i fremgang og er præget af fremdrift og optimisme. Regeringens politik har været med til at skabe gode og stabile rammer for udviklingen. Den enkelte skal have endnu større udfoldelsesmuligheder, samtidig med at der skal udvikles et stærkt fællesskab, der kan give den enkelte tryghed og styrke til at klare forandringerne. Frihed og fællesskab skal være to sider af samme sag.

Det lyder jo flot, og det giver et klart signal til befolkningen om, at velfærdssamfundet skal styrkes. Kvaliteten i den offentlige sektor skal løftes, og der skal være orden i økonomien. Det kan SF støtte. Man skulle jo næsten tro, at det var taget direkte ud af SF's partiprogram.

Og hvad er der så at bekymre sig om? Ja, det, der bekymrer SF, er, hvad regeringen mener med, at velfærdssamfundet skal styrkes. På hvilket niveau og inden for hvilke rammer? I de sidste dage i folketingsvalgkampen var der ingen tvivl: Der skal være pasningsgaranti i daginstitutionerne, børnefamiliernes vilkår skal forbedres, folkeskolen skal ændres med mere indlæring og integreret IT i undervisningen, ventelisterne til sygehuse skal afskaffes, hjemmehjælpen skal udbygges osv. osv., alt sammen forhold, som enten amterne eller kommunerne skal tage sig af, og det er jeg slet ikke i tvivl om, at de kan, hvis de får mulighederne herfor.

Men her er det så altså, at jeg får mine tvivl. Det kan jo undre, at regeringen, samtidig med at den spreder ud af alle velfærdsgoderne, som kommunerne gerne lige skulle ordne, udsender signaler om, at det også er på det kommunale område, der skal ske en opstramning af de offentlige udgifter. Hvad mon regeringen egentlig har tænkt sig?

Jeg vil nævne nogle af områderne, hvor min bekymring er stor. Først folkeskolen. Ifølge oplysninger fra Kommunernes Landsforening skal folkeskolen i år 2005 kunne rumme 100.000 flere børn end i dag. Hvis det skal ske blot på

det niveau, der er i dag, vil det svare til en merudgift på 4 mia. kr., og i dette beløb er der slet ikke taget højde for udgifter til de påtrængte renoveringer af skolerne.

Hvis regeringen ønsker, at folkeskoletilbudet skal udbygges med yderligere indlæring samt IT i undervisningen, vil det betyde yderligere udgifter. Hvis regeringen ikke giver kommunerne en reel mulighed for at opfylde disse mål, skulle regeringen altså lade være med at melde serviceforbedringer ud. Det ville være fair play.

Regeringens udmeldinger om serviceudvidelser giver en forventning i befolkningen, og det kan da ikke være regeringens hensigt at tørre det skisma af på kommunerne, vel? Kommunerne har jo ingen jordisk chance for at leve op til disse forventninger, hvis regeringen pønser på en reduktion i de kommunale indtægter. Det er en direkte indgriben i det lokale selvstyre.

Kommunerne kan sagtens forbedre og udbygge folkeskolen, men det kræver altså, at regeringen ved forhandlingerne tager deres egne mål alvorligt og giver kommunerne reelle muligheder for at opfylde regeringens valgløfter.

Et andet eksempel er pasningsgarantien. Den 7. februar 1995 vedtog Folketinget en dagsorden, der skulle sikre pasningsgaranti i daginstitutionerne. I dag er der stadig 12.000 børn på venteliste, og dette på trods af at kommunerne siden 1993 har etableret 120.000 ekstra pladser. Der er ingen tegn i sol og måne på, at stigningen i efterspørgslen falder. Regeringen har taget meget let på, at pasningsgaranti koster penge.

Når kommunerne alligevel har formået at oprette et meget stort antal pladser, er det sket på diverse tillægsbevillinger. Det er korrekt. Det kan ikke ske mere, idet kommunekasserne de fleste steder er tæt på bunden. Jeg frygter, at de erfaringer, vi fik af regeringens måde at tackle pasningsgarantien på, gentager sig, hvis ikke regeringen virkelig viser, at den mener noget med sit regeringsgrundlag og de mål, der er udmeldt.

Selvfølgelig skal der være orden i økonomien og i de indenlandske budgetter. SF mener bare ikke, at det er på det kommunale område, besparelserne skal ske. SF mener heller ikke, at kommunernes økonomi skal styres af finansministeren med diverse straffeekspeditioner for at holde skatterne i ro.

En meget stor styrke i vores demokrati er netop det kommunale selvstyre, som gør, at

beslutningerne træffes ud fra lokale forhold og tæt på borgerne.

For SF er det vigtigt, at regeringen står ved deres løfter og ikke putter blå i øjnene på befolkningen og skaber nogle forventninger, som kommunerne umuligt kan honorere.

På SF's og Enhedslistens vegne skal jeg fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Det pålægges regeringen ved de kommende forhandlinger om den kommunale økonomi at sikre rum til, at følgende mål fra regeringsgrundlaget opfyldes:

»Den økonomiske fremgang skal bruges til at give alle mulighed for at deltage i samfundslivet og til at gøre en ekstra indsats for de syge, de udsatte, de sindslidende, de handicappede og de ældre, der har behov for hjælp.«

»Velfærdssamfundet skal i langt højere grad forebygge frem for at lappe på problemerne, når de er skabt. Børnefamiliernes vilkår skal forbedres ved, at der skabes et bedre samspil mellem arbejdsliv og familieliv. Kvaliteten i uddannelsessystemet skal styrkes. Arbejdsmarkedet skal kunne rumme de svage. Folkesundheden skal forbedres ved en større forebyggende indsats.«

»Målet for et velfungerende sygehusvæsen er:

- Kortere ventetider
- præcis besked om behandlingstidspunkt
- høj faglig kvalitet
- akut behandling af livstruende sygdomme
- effektiv ressourceanvendelse.«

»Det er regeringens mål, at alle forældre får ret til at få pasningsmulighed for de små børn. I første omgang skal kommunerne fremlægge en plan for, hvordan man vil tilvejebringe en såkaldt pasningsgaranti.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 14).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Jeg skal lade dette forslag til vedtagelse indgå i de videre forhandlinger.

Klaus Hækkerup (S):

For Socialdemokratiet er udgangspunktet »Danmark som foregangsland«. Her har vi skitseret, at gælden til udlandet skal være afviklet inden år 2005, og at den offentlige gæld skal

reduceres fra omkring 67 pct. til omkring 40 pct. af den samlede produktion. Der sigtes også imod et gradvis faldende skattetryk.

Skal vi opnå de målsætninger, vil der være plads til en realvækst i det offentlige forbrug på omkring 1 pct. om året, og det er mere end den realvækst, vi har oplevet i perioden fra 1987-97.

Selv med en forsvarlig, sund, ordentlig økonomisk politik er der altså mulighed for at fortsætte udbygningen af velfærdsstaten. Når hr. Kristen Touborg snakker om, at nu vil Socialdemokratiet, og nu vil regeringen igen skære ned over for kommunerne, er det i bedste fald imod bedre vidende. Der er tale om også ved de kommende kommunale forhandlinger at sigte mod en gennemsnitlig udvidelse af det offentlige forbrug på omkring 1 pct.

Der er selvfølgelig også andre ting, der skal forhandles med kommunerne om, og til disse andre ting hører, at kommunerne i de senere år løbende har overskredet de aftalte rammer for væksten i den kommunale økonomi. Den slags overskridelser kan vi selvfølgelig ikke have fremover, hvis de øvrige målsætninger for den økonomiske politik skal opnås, og det skulle de meget gerne.

Forespørgerne tager med forespørgslen udgangspunkt i, at der skulle være afgivet en række løfter om bedre forhold for syge, for børn og for ældre, og jeg kan bekræfte, at også for os i Socialdemokratiet er forbedringer af forholdene for disse grupper af afgørende betydning.

Det har også givet sig udslag i den politik, som regeringen har ført siden 1993, og som bl.a. har bevirket en kraftig udbygning af pasningstilbud for børn og unge. Således har vi i dag mere end 500.000 børn, der passes. Heraf er 125.000 børnepasningspladser tilvejebragt inden for de sidste 5 år, altså en forøgelse med en tredjedel. I dag er der omkring 11.000 på venteliste, og det synes dog at være en overkommelig opgave at løse.

Når hr. Kristen Touborg så henviser til, at der er udstedt løfter i valgkampen, som der overhovedet ikke er dækning for, har jeg prøvet at gennemgå det, som Socialdemokratiet har lovet i valgkampen.

Vi har lovet et socialt skatteløft for at løse samspilsproblemerne. Vi er kommet med et børneudspil, der især omfatter en udbygning af børnepasningstilbudene, og med en række forslag, som regeringen senere vil vende tilbage til, og som stort set ikke er udgiftskrævende, men serviceforbedrende. Vi har foreslået, at der for

at nedbringe ventelisterne afsættes en procentpulje til sygehusene, og endelig har vi skitseret en bedre hjemmehjælp i fortsættelse af den forbedring, der ligger i indeværende års finanslov.

Gør jeg den økonomiske udgift til disse områder op, taler vi om en udgift på i alt knap 1½ mia. kr. I 1997 havde kommunerne samlede udgifter på omkring 300 mia. kr. En realvækst på 1 pct. giver plads til en udvidelse på 3 mia. kr., og det vil sige, at de løfter, som Socialdemokratiet har givet i regeringen, beløber sig til halvdelen af den vækst, som kommunerne har til rådighed.

Så hvis de i øvrigt overholder målsætningen om en stigning i realvæksten på 1 pct., som regeringen har lagt op til, hvis det er det, man kan forhandle sig frem til, så vil der være god plads både til at opfylde de målsætninger, som Socialdemokratiet og regeringen skitserede i valgkampen, og til samtidig at give kommunerne økonomisk råderum til at lave lokale forbedringer på de områder, hvor de konkret føler, at de er bagefter.

Lad mig så endelig sige lidt om SF's forslag til vedtagelse, hvor man plukker en del af regeringsgrundlaget ud og foreslår, at det vedtages Folketinget. Det synes jeg er det rene pjat. Det kan godt ske, at SF synes, det er smart. Det kan godt ske, at de synes, det er supersmart. Jeg synes, det er dumsmart.

Vi vil fra Socialdemokratiets side stemme imod forslaget til vedtagelse. Det er helt og aldeles overflødigt, for selvfølgelig er regeringens forhandlingsgrundlag med kommunerne det regeringsgrundlag, som den selv har fremlagt. Men det, som SF synes at lægge op til, er, at det hele skal opfyldes i 1999. Det er der selvfølgelig ikke penge til. Regeringsgrundlaget er et 4-årigt handlingsprogram, og som jeg har skitseret, skulle der være god økonomi til det.

Endelig ønsker vi ikke at binde regeringen eller lægge nogle rammer ned over de forhandlinger, der skal foregå mellem regeringen og kommunerne. Det er nu én gang bedst, at alle problemerne kommer på bordet, og at man finder en samlet løsning. Den skal Folketinget ikke skitsere på forhånd.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Hr. Klaus Hækkerup vil stille en modsætning op, som jeg ikke helt forstår, nemlig en modsætning mellem økonomisk ansvarlighed og

penge til nødvendig udbygning i den offentlige sektor.

Det valg, som regeringen vel bør overveje, og jeg skal spørge hr. Klaus Hækkerup, om han har overvejet det, er i forhold til betalingsbalanceproblemerne: om det er det rette sted at føre den stramme økonomiske kurs over for den offentlige sektor. Vil hr. Hækkerup erkende, at det private forbrug er tre gange så importtungt, altså belastende for betalingsbalancen, som det offentlige forbrug, og at det oplagt ikke er det offentlige forbrug, man skal gribe ind over for, hvis man skal tilgodese det mål?

Jeg vil også godt spørge hr. Hækkerup, om han, når han siger, at der er rigeligt rum, så har overvejet de demografiske udviklingstræk, der er 100.000 flere folkeskoleelever frem til år 2005! Vi har aldrig nogen sinde stået over for så kraftig en vækst, og så nytter det jo ikke at lave en ramme, hvor man ikke putter de demografiske forhold ind. Det gælder både det her, det gælder antallet af ældre, og det gælder antallet af børn, der skal have en plads i en daginstitution.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det er klart, at såvel det offentlige som det private forbrug er steget igennem de senere års gunstige økonomiske udvikling i Danmark. Et af de problemer, som vi muligvis kommer til at stå over for, vil være, at vi kunne løbe ind i flaskehalsproblemer. Vi har i dag en situation, hvor beskæftigelsen er højere, arbejdsløsheden er lavere, end den var i 1986-87, og derfor er risikoen for flaskehalsproblemer nærliggende. Det er selvfølgelig en del af den aktive arbejdsmarkedspolitik, at vi skal undgå det.

Dertil kommer, at vi har opbygget en meget stor gældsbyrde for staten over de sidste ca. 15 år, som gør, at vi har renteudgifter på statsbudgettet på i alt ca. 60 mia. kr. om året. Enhver nedbringning af den gæld medvirker selvfølgelig til, at vi bedre kan løse de problemer, som vi fremover kommer til at stå over for.

Lad mig så endelig sige om de 100.000 flere folkeskoleelever, at de kommer frem til år 2005, men de bevirker jo ikke en proportional stigning i udgifterne. Det er altså én elev mere ind i en klasse på 19, så der skal jo ikke ansættes en ny lærer.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg skal sige tak til hr. Klaus Hækkerup for svaret, men jeg synes igen, hr. Klaus Hækkerup hænger fast i en forkert modsætning, nemlig at SF ikke skulle være villig til at bidrage til gældsafviklingen. Jeg synes, vi mangler lidt ros til SF også fra socialdemokratisk side, for det, at vi har deltaget i de to sidste finanslovaftaler, har jo ikke været med til at belaste den offentlige økonomi, tværtimod. Det har jo været i de år, vi har bragt balance, endda overskud, på den offentlige økonomi. Det ville være klædeligt, at hr. Klaus Hækkerup, synes jeg, bekræftede det, netop fordi der ikke er den grundlæggende modsætning, at vi ikke er optaget af økonomi, når vi vil lave offentlige forbedringer, og det ved hr. Klaus Hækkerup jo også udmærket.

Jeg skal i øvrigt sige, at jeg synes, det var en meget ukærlig karakteristik af regeringsgrundlaget at kalde en afskrift af det for pjat og dumsmart. Det synes jeg ikke er nænsomt over for ens egne børn. Det, vi gør, er jo at fremdrage det, som regeringen selv skriver, og det var dog, synes jeg, en voldsom karakteristik af regeringens eget regeringsgrundlag. Er det virkelig dumsmart at gøre opmærksom på, hvad regeringen har lovet befolkningen?

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det er også fra mig et spørgsmål til hr. Klaus Hækkerup om bemærkningerne til vores forslag til vedtagelse. Da det er en direkte afskrift af regeringsgrundlaget, kan det jo undre, at hr. Klaus Hækkerup finder, det er dumsmart. For mig kommer det til at virke som noget af en boomerang. Hvis det er hr. Klaus Hækkerups opfattelse, at det er dumsmart, siger det jo en hel del om regeringsgrundlaget. Er hr. Klaus Hækkerup ikke enig med mig i det?

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg vil da godt rose SF for, at de i de sidste to år har været med til at indgå finanslovsforlig, som også har medvirket til, at vi har nået det overskud på statsbudgettet, som vi har fået, og dermed medvirket til, at vi kan begynde at afvikle den alt for store statsgæld. Det vil jeg godt kvittere for. Jeg håber, at SF i de kommende år fortsat vil udvise en tilsvarende ansvarlighed.

Så vil jeg godt sige både til hr. Villy Søvnald og til hr. Touborg: Jeg synes ikke, der er meget

idé i at skrive regeringsgrundlaget af. Jeg sagde ikke, at regeringsgrundlaget var dumsmart, jeg sagde, at det er dumsmart at skrive det af og kopiere det og bede Folketinget om at vedtage det. Det er det grundlag, regeringen er tiltrådt på, det er det grundlag, regeringen har fremlagt at den vil arbejde på.

Det er i øvrigt et godt regeringsgrundlag. Det er det på alle områder, og derfor skal man ikke bare tage enkelte områder ud. F.eks. savner jeg miljøområdet i SF's forslag til vedtagelse, og det skal vi selvfølgelig også have inddraget i forhandlingerne med kommunerne. Så fra Socialdemokratiets side vil vi afvise den ensidige satsning på udvalgte områder i regeringsgrundlaget, som SF synes Folketinget skal gøre til sin politik.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Nej, det er dog utroligt! Vi har rejst en forespørgsel, der drejer sig om, hvad regeringen vil i forhold til børn, i forhold til syge og i forhold til gamle. Og så beder hr. Klaus Hækkerup os om at nævne miljøområdet i et forslag til vedtagelse, der drejer sig om ældre og syge og børn.

Må jeg ikke godt sige, at et sådant forslag formentlig vil blive afvist af Folketingets formand med henvisning til, at der skal være en vis sammenhæng mellem en forespørgsels ordlyd og et forslag til vedtagelse.

Else Winther Andersen (V):

Ja, næsten traditionen tro har SF rejst en forespørgsel, der rækker ind over forhandlingerne mellem regeringen og de kommunale parter, og i Venstre vil vi gerne understrege, at det er regeringen, der forhandler aftaler om den kommunale økonomi. Det er derfor også regeringens ansvar at leve op til sin del af aftalen.

Det skal dog ikke forhindre mig i at benytte lejligheden til at komme med nogle principielle og generelle betragtninger omkring samspillet med hensyn til, hvad regeringen melder ud før, under og efter et valg, og hvordan de udmeldinger får betydning for den kommunale økonomi og amternes og kommunernes handlefrihed.

Vi er i Venstre – og det er der vel ikke noget overraskende i for tilhængerne – tilhængere af et udstrakt kommunalt selvstyre, og til det hører, at en kommune har ret til at træffe afgø-

relser og vælge løsninger, som ikke nødvendigvis også vælges af andre kommuner.

Kommunalt selvstyre har nemlig kun mening, hvis man respekterer den enkelte kommunes valg. Derfor giver det problemer rundt i kommunerne, når regeringen lover pasning til alle børn næsten her og nu, bedre folkeskoler her og nu, IT i folkeskolen og flere hjemmehjælpstimer.

Det er selvfølgelig alt sammen gode intentioner, men det skævvrider ikke alene beslutningsprocessen i kommunerne, men bestemt også økonomien. Når tingene sker for hurtigt, bliver der ikke tid til at tænke i mere fleksible løsninger, men tit drejer det sig om, at man tror, at man f.eks. kan bygge sig ud af det, og vi jo også har set, at mange kommuner har valgt den løsning på børnepasningsproblemet.

Regeringen melder også ud om meget centralistiske løsninger. Vi har sidst set det ved de 250 mio. kr., som SF jo tager æren for, at man fik på finansloven til hjemmehjælp, og hvor vi nu oplever, at de væsentligt bliver brugt til at beskrive, hvordan servicen på ældreområdet kan blive ens i alle landets kommuner. Jamen det, der sker her, er jo, at det forkromede bureaukratiske system bliver brugt inden for ældreområdet.

Det, der er brug for her, er frihed til at tilrettelægge arbejdet ud fra den økonomi, kommunen har, og ud fra det lokalsamfund, kommunen ligger i. Det er det, det drejer sig om.

Vi kan godt tage ventelisterne på sygehusene med. Venstre ønsker også ventelisterne fjernet. Men vi mener ikke, det løses bare ved at give flere penge. Vi mener, det bedst kan gøres ved, at pengene følger patienten, at der er et frit valg mellem det offentlige og det private sygehus, og at der derved opstår en naturlig konkurrence.

Vi tror også på, at en øget effektivisering på sygehusene vil hjælpe. Der er jo forskel på de enkelte sygehuse – et område, jeg for øvrigt for nemmer amterne selv er meget opmærksomme på.

I det hele taget ønsker Venstre, at borgeren skal have så stor valgfrihed som muligt. Det gælder på børnepasningsområdet, det gælder på ældreområdet. Det er dem, der skal have løst problemet, der ved, hvad der er mest brug for. Mange børnefamilier har brug for mere fleksible pasninger, og det samme gælder på ældreområdet, hvor man måske gerne vil have hjemmehjælpen på et andet tidspunkt.

Derfor glæder vi os også til, at den ny servicelov træder i kraft her til juni. Det bliver spændende at se udviklingen med det frie valg på børne- og ældreområdet. Vi ønsker at komme videre ad den vej, for derved sætter vi nemlig borgeren i centrum.

Kommunerne har det ikke godt med deres økonomi, og i disse dage er der en stor del af landets kommuner, som er i gang med en sparande. Hvorfor er de det? Jamen det har jo været de udmeldinger og de tiltag, der har været fra regeringens side om øget børnepasningsgaranti, folkeskolen og en øget ældreservice, der har givet forventninger hos borgerne om, at ydelserne skulle der være her og nu.

Finansministeren har også haft den offentlige snabel nede i kommunernes kasser. Udligningsordningerne fra sommeren 1995 har ramt hårdt i en række kommuner, og det har først og fremmest været med til også at øge skatterne. Hvis vi kører ude i landområderne, oplever vi jo i den grad et dårligere vejnet.

13 skatteudskrivningsmåneder dræner også kassebeholdningen. Hvis ikke bruttoskatten med udgangspunkt i de 8 kommunale budgetredegørelser her i 1998 havde været der, ville kommunerne have haft op til 16 mia. kr. mere i skatteindtægt, og det kunne have løst den væsentligste del af de problemer, som kommunerne har.

Jeg vil gerne slå fast, at Venstre mener, at kommunerne skal have så maksimal en kompetence og så maksimalt et ansvarsområde som overhovedet muligt. Men det betyder, at kommunerne skal have ro omkring deres økonomi, og at regeringen ikke løser egne problemer ved at inddrage kommunal likviditet, som det nu er sket i flere år i træk.

Til slut vil jeg sige, at Venstre ikke kan stemme for det forslag til vedtagelse, som SF har fremsat. Vi vil noget andet end SF, vi vil løse det på nogle andre måder, hvad vel i øvrigt vil fremgå af en del af min ordførertale.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Fru Else Winther Andersen og SF nævnte i deres indlæg udgifterne til IT i folkeskolen og mente, det var en stor udgiftspost, der lå foran kommunerne i de kommende år. Til det vil jeg godt sige, at vi lægger også fra Socialdemokratiets side vægt på, at der sker en forbedring af IT, altså informationsteknologien, i folkeskolen.

Derfor blev der allerede for nogle år siden indgået en aftale mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om en målsætning og en beslutning om en gradvis indførelse af mere informationsteknologi, af flere pc'er i folkeskolen og flere pc'er pr. elev.

Den aftale blev fulgt op af en forøgelse af bloktilskuddene, så der også var penge til at gennemføre det. Og når vi går ud – og det gør vi jo løbende – og spørger, hvor langt kommunerne rent faktisk er nået, kan vi se, at det er under indførelse.

Så jeg vil sige, at den argumentation, den del af debatten er der taget højde for; det er ved at blive gennemført, og det sker også rent faktisk ude i kommunerne.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Efter at have hørt Venstres ordfører vil jeg dog rose Socialdemokratiets ordfører for at holde en tale af denne verden. Hvis man tømte Venstres ordførertale for privatiseringsideologi, var der ingenting – så var der ingenting.

Jeg kan se, at der sidder medlemmer i Folketinget, der kommer fra Vejle Amt, og dér har man jo forsøgt privatisering, f.eks. på sygehusområdet. Hvorfor gennemførte man det ikke i et borgerligt styret amt? Fordi det er dyrere at købe private operationer på private hospitaler, end det er at gøre det i offentligt regi. Det ved alle, der sidder her og har tilknytning til virkelighedens verden. Derfor efterlader Venstres ordførertale et stort, tomt hul.

Det nye er så, at Venstre i modsætning til tidligere år, hvor Venstre har deltaget i at lægge maksimalt pres på regeringen for at sikre så rummelig en aftale som muligt, i år kapitulerer fuldstændig. Venstre vil ikke deltage i noget som helst, der kan være med til at lægge pres på regeringen i retning af at skaffe mere rum. Det er vist det, man i Venstre må betegne som en kovending.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Da det virkede, som om Venstres ordfører fru Else Winther Andersen kom i tidnød, vil jeg godt med mit spørgsmål give Venstres ordfører lejlighed til at uddybe lidt mere, hvorfor man ikke vil stemme for SF's forslag, for jeg forstod jo på ordførerindlægget, at man var enig i målet, men man vil altså gøre tingene på en anden måde.

Så jeg vil gerne bede fru Else Winther Andersen om en uddybning af, hvad det er for en anden måde, man så vil gøre tingene på.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Hr. Kristen Touborg har fuldstændig ret i, at jeg kom i tidnød med min ordførertale.

På det kontante spørgsmål om, hvad vi vil gøre på en anden måde, vil jeg svare, at det synes jeg fremgik af min ordførertale: Vi ønsker en større frihed for borgerne til at vælge disse ydelser. Vi vil ikke altid være med til, som SF vil, at det kun drejer sig om at putte flere penge i de offentlige kasser for at løse opgaverne. Vi mener, at de kan løses – på nogle områder ved at være mere fleksible, på andre områder ved måske at skabe en bedre effektivitet, som jeg nævnte, på sygehusområdet.

Dernæst – og det er det afsnit, jeg ikke nåede – mener jeg i hvert fald, at regeringen har en væsentlig opgave i også at inspirere kommunerne til at bruge ressourcerne bedre og optimalt, og at man her lægger op til en øget udlicitering. For der er ingen tvivl om, at der derigennem vil blive en mere effektiv arbejdsgang, og at man i hvert fald får beskrevet, hvad det er for noget arbejde, man ønsker udført. Det er jo det, vi tit ser, at dér, hvor man går ind og får opgaven beskrevet i en kommune, finder man ud af: Jamen man laver noget, man i og for sig i det samfund, vi har i dag, ikke har så stor brug for. Det er bedre, at de ressourcer bliver kørt over på nogle andre områder.

Så dér mener jeg at regeringen har en væsentlig opgave i at gå ind og få vurderet, hvordan markedspriserne er udregnet ud fra markedsøkonomiske principper for den produktion – for det er jo en produktion – det offentlige skal påtage sig.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg vil godt knytte en bemærkning til den fremsstilling, fru Else Winther Andersen havde om, at nu stod det virkelig strengt til med den kommunale økonomi, nu var bunden virkelig gået ud af kasserne, nu humpede man af sted fra det ene hul til det andet, når man kørte på kommunenevejene.

Hvis vi ser på udviklingen i de kommunale driftsudgifter, hvis vi ser bort fra opgaveoverførsler – og de påvirker selvfølgelig udgifterne, så det skal der korrigeres for – hvis vi også kor-

rigerer for prisstigningerne, så er der i de fem år, regeringen har siddet, sket en udvidelse af de kommunale nettodriftsudgifter i faste priser på knap 12 pct. – knap 12 pct. over fem år.

Heroverfor står den politik, den borgerlige regering førte fra 1982 til 1992. I hele den 10-årige periode skete der en vækst i de kommunale udgifter på 1,1 pct. – 1,1 pct.

Jeg vil godt sige, hvis Venstres ordfører står op på denne talerstol og beklager sig over forholdene i kommunerne, så var det tifold værre under den borgerlige regering.

(Kort bemærkning).

Dora Rossen: (DF):

Det, der fik mig til at gå på talerstolen, var nogle udsagn, som hr. Villy Søvnald kom med, hvor han gav eksempler på, at Vejle Amt havde udbudt operationer i licitation, og at de var dyrere. Der kan jeg oplyse hr. Villy Søvnald om, at der altså er en forskel, fordi sygehusene står der, de har apparaturet, mens de private hospitaler jo er nødsaget til at indregne deres omkostninger i prisen, og derved vil det også blive dyrere.

På den anden side set kom der altså en sag ud af det, fordi man skulle se, om indholdet nu var rigtigt, var de ligestillet, og hvad ved jeg, og amtskommunen fik medhold. Der er altså forskel på, om man udbyder i licitation fra amtskommunens side og fra det private side.

Og jeg vil godt lige . . .

Formanden:

Jeg tror, vi slutter her, idet jeg gør opmærksom på, at en kort bemærkning skal rettes til den seneste ordfører.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg vil så spørge fru Else Winther Andersen, der holdt den store tale om privatiseringens lyksaligheder, som skulle skaffe mere rum, om det gør indtryk at høre eksempler fra den virkelige verden. Man kan lægge nok så mange ændrede forudsætninger ind, men sygehusene står der nu engang.

Det korte af det lange i et indlæg fra et medlem af Vejle Amtsråd, der er tilhænger af privatisering, var, at det her bliver dyrere. Sparker det ikke helt benene væk under fru Else Winther Andersens indlæg? Hvis man skræller forklaringerne væk, betyder det, at det bliver dyrere. Det betyder, at ventelisterne ikke bliver

kortere. Det betyder, at de bliver længere. Har Venstre virkelig ikke bedre bud?

Og så mangler jeg et svar fra Venstre på, hvorfor de har taget den kovending, der betyder, at Venstre ikke længere vil være med til at sætte regeringen under pres, som Venstre altid var med til, da Venstre var i opposition. Hvorfor den totale kapitulation fra Venstre? Det er et større tilbagemag end tilbagemag fra Dybbøl i 1864, vi er vidne til lige nu. Hvorfor vil man ingenting andet end at strække hænderne op og sige: Jeg overgiver mig?

(Kort bemærkning).

Dora Rossen (DF):

Fru Else Winther Andersen udtrykte netop, at man fra Venstres side gik ind for, at pengene skulle følge patienten. Det er også noget, vi går ind for i Dansk Folkeparti, men det løser selvfølgelig ikke problemet.

Vi har, som man siger ude omkring, frit sygehusvalg. Det er jo ikke korrekt. Vi har et friere sygehusvalg. Der er begrænsninger, hvis det drejer sig om landsdelshospitalerne.

Men sådan spiller klaveret jo ikke derude. I Vejle Amtsråd, hvor jeg sidder, oplever jeg i hvert fald modstand. Ude i kommunerne går Venstre ikke ind for, at pengene skal følge patienten, men jeg er fuldstændig enig i, at det er noget, som vi skal arbejde for, fordi folk skal selv kunne vælge. Derved får de også, kan man sige, de offentlige sygehuse. Derved afkorter det ventelisterne

Det er simpelt hen en hjælp, og jeg kan fuldt ud tilslutte mig det, men selvfølgelig hjælper det ikke på ventelisterne, sådan som situationen er i dag, fordi de er ved at være udsultet derude, og ventelisterne bliver længere og længere.

Formanden:

Fru Else Winther Andersen, og så tror jeg, det er næste ordfører.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Jeg vil gerne starte med at svare hr. Villy Søvndal omkring sygehuspladserne: Jeg har snakket frit valg, og jeg har snakket om, at pengene skal følge med. Jeg har ikke været inde og tale om, hvor den dyreste og billigste operation er. Men lige så snart vi berører nogle ting, der drejer sig om 200 pladser i det private hospitalsvæsen, har man jo en berøringsangst uden lige, og man

går op og snakker med meget store armbevægelser.

Så siger hr. Villy Søvndal, at Venstre ikke i år er med til at sætte regeringen under pres. Jamen det er da SF, der er regeringens parlamentariske grundlag. Hvis de vil være med til at vælte regeringen, så er Venstre da gerne med. Men det gælder i år, ligesom det har gjort alle andre år, at kan regeringen lave en fornuftig aftale med de kommunale parter, vil vi da bakke den op, men er det noget med at lægge snabelen yderligere ned i de kommunale kasser eller lave nogle andre fiflerier, som vi har set de tidligere år, så står Venstre af, ligesom vi har gjort før. Så dér er der ikke nogen forskel.

Gitte Seeberg (KF):

Indledningsvis finder jeg anledning til at fastslå, ligesom også Venstres ordfører fastslog, at det er regeringen og alene regeringen, der har ansvaret for de kommende kommunale forhandlinger. Det betyder dog ikke, at den her forespørgsel er helt overflødig. Det er da selvfølgelig interessant at få drøftet nogle af de utallige løfter, som regeringen har afgivet til den danske befolkning.

Blot for at nævne nogle eksempler lovede regeringen under valgkampen flere ældreboliger, nedbringelse af ventelisterne på sygehuse, bedre børnepasningsorlov, lavere takster for børnepasning, og sådan er der så mange eksempler på løfter. Der har heller ikke været mangel på forslag om mere fritid til familierne. Det skaber forventninger i befolkningen og er efter min opfattelse direkte årsag til den konflikt, vi i dag har på arbejdsmarkedet.

Vi går selvfølgelig ud fra, at når regeringen under valgkampen kommer med en lang række løfter til vælgerne, så er det, fordi regeringen agter at indfri løfterne. Hvis regeringen ikke havde afgivet alle disse løfter, havde regeringen vel ikke været regering, men opposition. Regeringen snyder vel ikke vælgerne.

Hvor forestiller regeringen sig så at pengene skal komme fra til alle de her løfter? Er det sådan, som det plejer, at regningen sendes videre til de i forvejen trængte kommuner? Hvis regeringen vil indfri sine valgløfter, må det betyde, at udgifterne vil stige enten i kommunerne eller i staten. Hvordan vil regeringen finansiere disse udgiftsstigninger, når der samtidig lyder klare meldinger om, at regeringen lægger op til stramme kommuneaftaler og en stram finanslov? Det hænger simpelt hen ikke

sammen. Man har også lovet, at skattetrykket vil være svagt faldende i årene fremover.

Siden den socialdemokratisk ledede regering trådte til i 1993, har det ikke skortet på nye ideer og på nye forslag, som kommunerne har skullet gennemføre. Det har som bekendt medført, at kommunerne og amterne i vidt omfang har været nødt til at sætte skatterne op for at kunne følge med regeringens løfter. Det har også betydet, at de lempelser, der blev lagt op til på indkomstbeskatningen ved skattereformen i 1993, ikke er blevet realiseret, da faldet i statsskatterne blot har betydet nye stigninger i andre skatter.

Som sagt bliver kommunerne stedse pålagt nye opgaver. Som eksempel kan jeg nævne forslaget – i øvrigt et godt forslag, som behandles senere her i eftermiddag – om undervisning af flygtninge- og indvandrerbørn. Forslaget er godt nok, men det er vigtigt at sikre, at også alle de her små forslag ikke undergraver kommunernes økonomi. Det er jo nemt at love en masse, når det sker for andres regning. Derfor må det sikres, at der følger penge med til de mange gode forslag, som regeringen ønsker gennemført.

Ventelisterne på sygehusene er et problem, som Det Konservative Folkeparti lægger megen vægt på skal løses. Derfor har vi også i forbindelse med finanslovforhandlingerne i flere år stillet krav om flere penge til sygehusene. Vi fik i 1995 i forbindelse med forliget dengang nedsat Sygehuskommissionen, og vi er da også tilfredse med, at regeringen nu vil tage nogle af de anbefalinger til sig, som kommissionen er kommet med, for penge alene på det her område gør det ikke, selv om der også skal flere til.

Vi ser også gerne, at amterne i øget omfang benytter sig af privathospitaler til afhjælpning af ventelisterne i det offentlige system.

For så vidt angår børnepasning, har kommunerne, som også Socialdemokratiets ordfører var inde på, i de senere år investeret ganske betydeligt i udbygning af antallet af institutionspladser. Vi må holde fast i, at det er en opgave, som kommunerne selv skal løse, og som vi fra Folketingets side ikke skal blande os i. Det eneste, vi skal, er, at vi via vores lovgivning skal sikre, at der gives kommunerne mulighed for at tilbyde borgerne mere fleksible ordninger. Det behøver ikke nødvendigvis at betyde flere penge.

Vi har også tillid til, at kommunerne selv kan løse opgaverne for vores ældre medborgere,

herunder sikre det nødvendige antal boliger for ældre og en god hjemmepleje.

Afslutningsvis vil jeg sige, at Det Konservative Folkeparti gerne deltager i forbedringer og øgede muligheder for at give borgerne frit valg til serviceydelser. Vores løsningsmodeller koster ikke altid penge, men det kræver til gengæld nytænkning. Regeringens løfter koster penge og indeholder kun i begrænset omfang nytænkning.

En ting skal dog ligge fast: Hvis kommunerne skal pålægges nye udgiftskrævende opgaver, skal der følge penge med. Den, der bestiller musikken, skal også betale regningen.

Og for så vidt angår det forslag til vedtagelse, som SF har fremsat, kan Det Konservative Folkeparti ikke stemme for det. Det er regeringens ansvar at gennemføre de kommunale forhandlinger, og vi vil ikke lægge bindinger på regeringen. Det er et spørgsmål, som vi tager endelig stilling til, når aftalen er indgået.

Villy Søvnald (SF):

Når forespørgslen om den kommunale økonomi i år påkalder sig meget stor interesse, er der vel to grunde til det.

Den ene grund er den overståede valgkamp, som gik på en deling af politikerne i to fløje: på den ene side en fløj, der gav løfter om skattemlettelser skruet sådan sammen, at specielt forholdsvis velhavende fik forholdsvis stor gevinst af dem, og på den anden side en fløj, der sagde, at den forbedrede økonomi skulle bruges dels til, at de, der ikke fik gevinst af opsvinget, fik gevinst af det, og dels til at udbygge servicen på en række centrale velfærdsområder. Derfor er det så indlysende, derfor er det så indlysende og ikke drilleri – det være også sagt til hr. Klaus Hækkerup – at forsøge at fastholde den hovedlinje, den modsætning, der går mellem to forskellige politiske tendenser i Danmark, som der også var ved folketingsvalget.

Den anden grund til, at diskussionen måske er mere interessant, end den somme tider har været, er, at vi står i en ganske alvorlig situation. Jeg savner måske lidt i nogle af ordførerindlæggene en forståelse af, hvor klemt en del kommuner er i øjeblikket. Vi kan se på de oversigter, vi får, at den kommunale likviditet er historisk lav. Jeg kan ikke huske, at man på noget tidspunkt, siden den borgerlige regering i 1982 lavede det store hug over for den kommunale økonomi, har været nede på så lav en likviditet. Det er den ene ting. Den anden ting

er en stribe historier fra virkeligheden, meldinger om omfattende besparelser, om omfattende besparelser i en række kommuner på børneområdet, på ældreområdet, på hjemmehjælp f.eks., som jeg synes må give stof til megen eftertanke, også i regeringen.

Det er jo fint, og SF laver gerne en aftale med regeringen om at forøge hjemmehjælpen med 250 mio. kr., når vi laver finanslov, men hvis man så strammer så meget til i de kommunale aftaler efterfølgende, at kommunerne tvinges til nedskæringer på området måske af samme størrelsesorden, så er det svært at opleve det som en kolossalt stor gevinst i hvert fald for de ældre. Derfor er det jo så centralt at sikre, at denne diskussion går i dybden. Vi er i en dybt alvorlig situation med hensyn til den kommunale økonomi.

Det sættes også i relief af, at jeg tit hører regeringen sige, at det går godt i Danmark. Vi vil også godt kvittere fra SF's side for det arbejde, regeringen har lavet, også når vi sammenligner med andre lande. Den opfattelse deler vi.

Derfor drejer den skarpe diskussion sig vel i dag om forholdet mellem det offentlige og det private forbrug. Jeg forstår godt regeringens bekymring i forhold til betalingsbalancen, den bekymring deler vi også i SF, men jeg vil tro, at finansministeren vil bekræfte, at det offentlige forbrug er langt, langt mere nænsomt over for betalingsbalancen end det private forbrug. Jeg har hørt et tal, der siger, at det offentlige forbrug sammenlignet med det private forbrug er tre gange så nænsomt over for betalingsbalancen. Derfor er det vel afgørende i denne diskussion at undgå at komme til at rette bager for smed, for skal det her klares via de offentlige finanser, så bliver det et meget dybtgående indgreb.

Når vi er kommet så langt ned i ordførrækken, var det vel også rimeligt at komme med nogle af budene på, hvad SF ser som en anden mulighed end en meget stram økonomi over for kommunerne. Vi synes, det er nærliggende at kigge eksempelvis på det skrå skatteloft. Det er en fantastisk situation, at de mest velhavende i dette land, som både har fået gavn af lejeværdisænkningen, og som har fået gavn af formueskattens fjernelse, også unddrager sig beskatningen, som der ville være meget brug for i forhold til de påtrængende serviceopgaver.

Så jeg vil godt spørge finansministeren direkte: Vil det ikke være en fortryllende tanke også for en socialdemokratisk ledet regering at sikre

en fordelingspolitik, hvor de store indkomster er med til at finansiere nogle af de serviceområder, hvor der i dag er brug for flere penge?

Sådan hører jeg i virkeligheden også Socialdemokratiets ordfører sige: Når der er tale om 12.000 børn på venteliste, lader de sig altså ikke fjerne, uden at der også følger en regning med, og når der er tale om 100.000 flere elever i folkeskolen frem til år 2005, tryller man sig ikke igennem dét ved hjælp af klassekvotienter, som hr. Klaus Hækkerup sagde. Her er der jo både tale om nybygning af skoler og om ansættelser osv. Og med hensyn til bedre hjælp til ældre var det vel en fælles forståelse i finanslovaftalen, at skal det blive til mere end blot ord, forudsætter det, at man også kobler økonomi på, osv.

Så jeg skal på SF's vegne runde af med at sige, at jeg virkelig håber, at regeringen i valget mellem det offentlige og det private forbrug vil lade de bedst stillede private være med til at bære den udgift, der kræves, for at vi kan få en bedre offentlig service.

Inge Refshauge (DF):

Dansk Folkeparti er med på at gøre en ekstra indsats for de svageste i samfundet, men vi kan ikke støtte forslaget til vedtagelse, selv om intentionerne i det er virkelig gode, for vi vil ikke være med til at pålægge kommunerne og amterne flere byrder.

I Dansk Folkeparti mener vi i øvrigt ikke, at børnefamilierne generelt skal betragtes som en svag gruppe. Børnefamilierne er en gruppe med enorme ressourcer, ellers kunne de simpelt hen ikke klare hverdagen i dagens Danmark.

Samtidig ønsker vi en form for børnepasning, hvor forældrene spiller en langt større rolle end nu.

For os i Dansk Folkeparti er de svage grupper de syge og de ældre, der ikke mere kan klare sig selv, de sindslidende, de dårligst stillede handicappede og de udstødte boligløse.

Vi vil gerne være med til at holde regeringen fast på løfterne om en større indsats for de nævnte grupper, men vi byrder os ikke om ordene »en pasningsgaranti for alle børn«, for det er et kommunalt anliggende. Og i øvrigt mener vi, at man skal afvente regeringens forhandling med kommunerne.

Ebbe Kalnæs (CD):

Ja, det, som vi drøfter her i dag, er jo netop en forløber for de aftaler, som regeringen skal ind-

gå med kommunerne og amterne, og jeg er enig i det, som andre har sagt om, at dem skal vi være lidt varsomme med at foregribe for voldsomt.

Hvis man kigger på aftalen mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om den økonomi, der gælder for 1998, er det jo nok en model og en type aftale, som vi vil se noget i retning af igen, og den er jo ganske forsigtig i sine vendinger med hensyn til, hvordan man udvikler den service, som vi alle ønsker.

Og når vi kigger på det oplæg, der her er fra SF, ligger det jo i forlængelse af det, vi i de senere dage har været med til at lave om udstødelse og boliger og andet, og jeg oplever det også som lidt af en kampagneregner.

Der skal ikke herske tvivl om, at CD ønsker et velfærdssamfund, der har en høj service, og et samfund, der er bedst muligt for børn, for syge og for ældre. Og jeg tror heller ikke, der er nogen tvivl om, at borgerne i Danmark har den samme opfattelse, for når man spørger dem på forskellig vis og for den sags skyld også ved valgene, viser det i høj grad, at de også ønsker et velfærdssamfund.

Derfor har CD ofte advaret imod, at man lover skattelettelser og deraf følgende offentlige besparelser i den situation, vi er i. Men jeg vil samtidig sige, at den omfattende decentralisering ofte gør debatten her i Folketinget en lille smule letkøbt, for det krav om ensartede standarder ude over landet, som vi efterhånden har fået skabt en debat om, og hvor vi er enige om, at der næsten ingen forskel må være nogen som helst steder, er lidt i strid med tanken om decentralisering. Og de, der fra Folketingets talerstol kræver og lover forbedringer, er ofte på ret behagelig afstand af ansvaret for at få pengene til at slå til.

Det er et udgangspunkt, som jeg synes vi skal melde til kommunerne at vi godt forstår. For CD er ikke i tvivl om, at kommunerne og amterne ønsker at opfylde alle de gode målsætninger, som regeringen og Folketinget udstikker.

Når vi taler om, at virksomhedernes dagligdag kan være svær i forhold til det offentlige, bøvlet – det er vel næsten et ord, CD har opfundet – tror jeg også, jeg kan sige, at kommunerne ofte oplever bøvlet i dagligdagen. For der er en tendens til en detaljeret detaljstyring af kommunerne, og der bliver brugt nogle kræfter på det, som ofte kunne bruges bedre. Men hvad jeg tror er værre, er, at de mennesker, som

kæmper for at få det her til at virke ude i kommunerne, i mange sammenhænge oplever den detaljerede styring som en mistillid.

Vi taler meget om en stram finanspolitik, og indgreb over for kommunerne og amterne taler vi også om. Og det er klart, at hovedparten af alle offentlige udgifter kanaliseres gennem kommunerne og amterne, og har man ikke styr på dét, har man ikke styr på landets økonomi, men der er mange ting, der er vigtige. Vi taler f.eks. om en bedre folkeskole, og når det gælder folkeskolen, er det afgørende, at vi er klar over, at det drejer sig om en investering i fremtiden, som vi altså ikke kan sidde overhørig.

Jeg vil også gerne sige, at for mange mindre og mellemstore kommuner er det et problem, de står over for, at 85 pct. af deres udgifter – af det, de overhovedet har til rådighed – går til de sociale områder, og at 85 pct. igen af de udgifter faktisk bruges på ældre og på børn. Der er altså ikke så meget at flytte med af det, som nogle taler om at flytte.

Men det er klart, at når vi går til de forhandlinger, vil vi gerne sige til finansministeren, at de psykisk syge, som vi meget tit har talt om, skal der fokuseres på. For vi hørte forleden dag om børn på afdelinger for voksne psykisk syge, hvoraf nogle var fastspændte, og om andet, der stadig væk finder sted, og vi mener altså, at der må sættes fokus på, for der er ikke plads til det hele.

Og når det gælder sygehusene, vil vi gerne sige, at ventelisterne har vi lovet skal ned, og dér er det, vi siger, at et begreb, som vi vil kalde Sygehus Danmark, er vigtigt, for vi hører jævnligt alarmerende meddelelser fra læger, sygeplejersker, forskere og patienter. Altså et Sygehus Danmark under landspolitisk kontrol og ansvar og et sundhedsvæsen, der ikke bliver kastet rundt, og hvor der ikke er kassetænkning, for fire ministerier har i dag interesse i sygehusenes styring og planlægning og forskning, og 14 amter forsøger at få sygehusvæsenet til at fungere, og det tror vi ikke kan blive reelt. Så vi vil i hvert fald sige, at når det gælder sygehusområdet, må det være på tide, at Folketinget tager ansvaret og ikke fralægger sig det i decentraliseringens navn.

Anders Samuelsen (RV):

I Det Radikale Venstre skal vi også sige tak for forespørgslen, men på den anden side må vi også konkludere, at vi i lighed med Socialdemokratiet, Venstre og De Konservative vælger

at stemme imod forslaget til vedtagelse, og jeg skal komme tilbage til hvorfor.

Der er ikke nogen tvivl om, at de områder, som forespørgslen er blevet rejst om, altså syge, ældre og børn, er områder, som der skal fokuseres stærkt på, og det fremgår også af regeringsgrundlaget, at det er områder, som der bliver lagt vægt på.

I regeringsgrundlaget står der jo bl.a., at det er et mål, at alle skal få mulighed for at deltage i samfundslivet, at der skal gøres en ekstra indsats for de syge, at der skal forebygges frem for at lappe på problemerne, at børnefamiliernes vilkår skal forbedres, at kvaliteten i uddannelsessystemet skal styrkes, og at vi skal have et velfungerende sygehusvæsen, og endelig – og det er også en af de linjer, som er kommet med i vedtagelsesforslaget – at man skal arbejde hen imod at sikre en pasningsmulighed for alle børn. Det er målene for en fireårig periode i første omgang.

Spørgsmålet er så, hvordan vi får indfriet løfterne, og det er dér, vi står i dag, hvor vi skal i gang med forhandlingerne ikke blot i Folketinget, men også med kommunerne.

Der er altså ikke lagt op til, at alle disse problemer udelukkende skal løses i kommunerne. Det er et spørgsmål om at finde løsninger på de problemer på flere forskellige niveauer. Og i de senere år har der f.eks. været brugt satspuljemidler til at sætte nogle forsøgsordninger i gang, og spørgsmålet er så, hvordan vi kommer videre fra de satspuljeforsøg, som har givet gode resultater, altså hvordan vi får dem implementeret, så de også bliver noget, der kan bruges.

Det er heller ikke kun et spørgsmål om økonomi, altså om at bruge flere penge, men også et spørgsmål om, hvordan pengene bliver brugt ude i kommunerne, hvis det er dem, vi taler om.

Derfor er der altså lagt op til forhandlinger, og derfor kan vi heller ikke fra Det Radikale Venstres side støtte forslaget til vedtagelse, som vi selvfølgelig først og fremmest betragter som et, jeg ved ikke, om man kan sige venskabeligt drilleri, men i hvert fald drilleri af regeringen, når vi ser, at af de 20 linjer, som forslaget består af, er de 18 et direkte citat fra regeringsgrundlaget.

Det er jo noget, vi har set før, og i Det Radikale Venstre har vi altid, hvad enten vi har været i regering, eller vi har stået uden for regeringen, stemt imod den type drilleri. Men

vi vil gerne lægge op til, at man udogmatisk, hvis det kan siges på den måde, kigger på, hvordan man kan løse disse problemer fremover, og hvordan man kan gøre det uden udelukkende at tage ét udgangspunkt.

Det vil vi gerne lægge op til, og derfor ser vi frem til de forhandlinger, der skal foregå. Men vi lægger altså også op til, at det er regeringens ansvar at forhandle med kommunerne. Der kan vi ikke fra Folketingets side lægge regeringen i lænker.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det er til den radikale ordførers, hr. Anders SamuelSENS, bemærkninger om, at det jo ikke er alle valgløfterne, der skal opfølges i det kommunale regi.

Det er ikke et citat, men det er sådan, jeg opfatter udsagnet, og det er muligt, at jeg har været uopmærksom, men det gik ikke helt op for mig, hvad det er, De Radikale så vil, og hvor de ellers vil have alle disse problemer løst, altså hvor det ellers er, De Radikale mener valgløfterne skal indfries, hvis det ikke skal gøres af amterne og kommunerne.

Indlægget kunne opfattes sådan, at det hele skal overgå til staten. Er det det, der er De Radikales mening, eller hvordan har man tænkt sig at det skal foregå? Hvis det ikke er i kommunalt regi, hvad er det så for et regi, det skal foregå i?

(Kort bemærkning).

Anders SamuelSEN (RV):

Hvis hr. Kristen Touborg havde hørt efter, så sagde jeg netop, at vi har det udgangspunkt, at ikke alle problemer pr. definition skal løses derude. Og jeg går ud fra, at hr. Kristen Touborg også selv har været med til at lægge op til, at man f.eks. skal forsøge at løse nogle af problemerne, i hvert fald i forsøgsperioden, via satspuljemidler, men så foregår selve løsningen selvfølgelig i et samarbejde med kommunerne.

Men det kan godt tænkes, at der er opgaver, der som udgangspunkt ligger i kommunerne, men som derefter skal løftes op på et højere niveau. Det er i hvert fald noget, vi ikke vil være afvisende over for fra Det Radikale Venstres side. For der kan jo være specialopgaver, hvor man simpelt hen pr. definition kan sige, at nogle kommuner kan have svært ved at løfte lige præcis de opgaver, og dér kan det være nødvendigt at løfte dem op.

Det var egentlig det, der var hensigten med den melding.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Jeg oplever nu det, den radikale ordfører siger, således, at der er nogle små nuancer, nogle bitte små hjørner, der kunne tænkes at blive udført i andet regi, men at de 95 pct. af alle de valgløfter, der er afgivet, stadig væk skal overholdes inden for det kommunale regi.

Hvis det er rigtigt forstået, vil jeg gerne have det bekræftet, for så finder jeg alligevel, at De Radikales argumentation for, at man ikke behøver at stemme for vores forslag til vedtagelse, er noget tynd.

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Argumentationen for at stemme imod, hvad enten det er en lille eller en større del, er netop, at hvis vi kunne stemme for forslaget, som det ligger her, lægger vi op til, at alt skal løses ét sted, og set ud fra Det Radikale Venstres synspunkt skal det ikke være tilfældet. Men hvad enten det skal være en mindre eller en større del, så lad os dog kigge på det rimelig frisindet og udomatisk og få en forhandling i gang om det. Det er ud fra den argumentation, vi ikke mener, at vi kan stemme for forslaget.

Tom Behnke (FP):

Jeg har nu to gange under denne forespørgselsdebat været nødt til at tage selve teksten frem, for jeg synes, at jeg indimellem har været ved at tabe fodfæstet med hensyn til, hvor debatten kørte hen. Forespørgslen lyder jo:

»Vil regeringen ved de kommende forhandlinger om den kommunale økonomi sikre økonomi til af indfri løfterne om bedre forhold for syge, ældre og børn?«

Det er jo en meget, meget præcis formulering, og det præcise, der er at sige til det, er, at Folketinget adskillige gange har drøftet og besluttet en hel masse ting på området. En række af de gange, hvor vi har drøftet tingene, er det Fremskridtspartiet, der har lagt op til debatten, og langt, langt de fleste gange har Fremskridtspartiet også været medvirkende til, at vi er kommet længere, bl.a. i retning af at få styrket sundhedssektoren, få nedbragt ventelisterne på hospitalerne og få forbedret og styrket hjemmehjælpen på en sådan måde, at alle, der har

behov for hjemmehjælp, også får den hjælp, de har brug for.

Vi har adskillige gange her i Folketinget besluttet at forbedre forholdene for de svageste i samfundet. Hver gang vi har gjort det, har amterne og kommunerne krævet flere penge, og hver gang er det også lykkedes for kommunerne og amterne at få flere penge. Når regeringen har forhandlet med kommunerne og amterne, har de rent faktisk fået flere penge ud fra argumentet om, at Folketinget jo har besluttet, at de skal styrke indsatsen i bl.a. sundhedssektoren og ældreområdet og over for de svage.

Men alligevel lever amter og kommuner ikke op til deres forpligtelser, og det er så årsagen til, at en forespørgselsdebat som den, vi har i dag, overhovedet kan rejses. Selv om Folketinget hver gang påpeger over for amterne og kommunerne, at de har et ansvar, de skal leve op til, og selv om amterne og kommunerne kommer med hatten i hånden og vil have flere penge og også får flere penge, lever amter og kommuner ikke op til deres ansvar, og derfor har vi debatten igen og igen her i Folketinget.

Det er Fremskridtspartiets opfattelse, at det er på tide, vi siger stop for flere penge til amterne og kommunerne. Det er på tide, at amterne og kommunerne prioriterer deres udgifter og får styr på økonomien. Det er det, der skal til. Det er på tide, at amter og kommuner lever op til deres ansvar, så de ikke hver gang skal stå med hatten i hånden, og det er på tide, de sørger for, at de syge, de ældre og de svage får bedre forhold. Det har altid været og vil altid være en kommunal opgave, og det burde ikke komme som en overraskelse for kommunerne og amterne, at når tingene ikke fungerer, er Folketinget nødt til at gribe ind og tage nogle beslutninger.

Forslaget til vedtagelse er mest af alt et drilleri over for regeringen, hvor man vil holde regeringen fast på dens egne løfter. Vi har i Fremskridtspartiet principielt ikke noget imod at drille regeringen, og vi har heller ikke noget imod at holde regeringen fast på dens egne løfter. Vi synes, det er pinligt, at regeringen ikke med det samme siger tak til forslagsstillerne, og siger: Det var vel nok et godt forslag, det er jo lige vores kop te, så det stemmer vi selvfølgelig for. Men det gør regeringen ikke, og det er jo ikke første gang, vi oplever det. Vi har oplevet det to gange i denne uge og én gang i sidste uge. Regeringen vil ikke bindes op på sine egne

løfter, og derfor har regeringen selvfølgelig et troværdighedsproblem.

Men som SF's ordfører sagde, er teksten jo nærmest skrevet direkte af efter SF's eget parti-program, og jeg kan derfor meddele, at Fremskridtspartiet ikke kan støtte forslaget til vedtagelse, selv om der er punkter i det, som vi godt kan støtte. Faktisk er det sådan, at vi er enige i hele forslaget bortset fra det sidste afsnit, og det er netop det, der gør, at vi ikke kan stemme for forslaget.

Tove Videbæk (KRF):

Et samfunds holdning til de svageste er målestokken for dets medmenneskelighed, og vi skal hjælpe de svage grupper, der har svært ved at trænge igennem med deres behov. Det gælder bl.a. misbrugere, psykisk syge, ufødte liv, senile demente samt ældre, syge og børn, som er nævnt her.

De ældre er gamle nok til at bestemme selv. De har krav på en værdig tilværelse, og hjemmeplejje og boligtilbud skal indrettes trygt og efter deres ønsker. Der skal være tilstrækkeligt med plejehjemspladser til de ældre, der har behov for omfattende pleje eller konstant overvågning. Ophold på venteaftdeling eller på hospital efter endt hospitalsbehandling er uværdigt, og der skal være gode muligheder for at oprette og drive private plejehjem med offentlig tilskud.

I sygehusplanlægningen skal der lægges vægt på at bevare de små, lokale sygehuse. Man må ingen omstændigheder tabe det medmenneskelige af syne i planlægningen. Syge mennesker har brug for et miljø, de kan overskue, og hvor der samtidig er mulighed for hyppig kontakt med deres pårørende. Bl.a. derfor må man arbejde for oprettelse og bevarelse af små enheder, også på sygehusområdet, og lægernes uddannelse og arbejdstider er vi nødt til at gøre noget ved. Det er ikke nok bare at øse flere penge i sygehusystemet.

Det er også vigtigt, at sundhedssektoren fungerer aktiverende, så sygdomsbehandling ikke opleves som noget mystisk, men lægger op til, at patienten selv deltager aktivt i sin egen behandling og pleje. Vejledning i egenomsorg vil generelt set give forbedrede resultater i den samlede behandling.

I oplægget står der om børn, at alle forældre skal have ret til en pasningsmulighed for de små børn. Hvis dette blot handler om pasningsgaranti og en bevidstløs udbygning af institu-

tioner, er vi imidlertid ikke med på det. Vi ønsker, at hver familie skal have et reelt frit valg til selv at bestemme, hvordan de vil have deres barn passet. Om det skal ske i offentligt eller privat regi, skal være deres eget valg, for først på den måde får forældrene ret til en pasningsmulighed for små børn efter familiens eget ønske.

Familien er samfundets naturlige grundlag, hvor den enkelte samler energi og inspiration til at deltage aktivt i samfundslivet. Familien er den vigtigste fællesskabsenhed, fordi den i særlig grad forener omsorg, oplæring, solidaritet og ansvar.

Kristeligt Folkeparti vil gerne være med til at forbedre forholdene for de ældre, de syge, børnene og familierne på alle områder, og en stor del af dette forslag til vedtagelse kan vi faktisk gå ind for. Men vi kan ikke gå ind for forslaget som helhed.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg vil først og fremmest gerne sige tak for, at det store flertal i Folketinget, som tilfældet også har været de foregående år, er enige med regeringen i, at det er den rigtige fremgangsmåde, at vi nu fører forhandlinger og fører dem uden meget præcise bindinger fra Folketinget, som kan gøre det kompliceret at nå frem til et resultat.

Så vil jeg sige til hr. Touborgs forslag til vedtagelse: Jo, jo, jo, man kan selvfølgelig godt lege med ordene, men mener regeringen ikke, hvad regeringen selv har skrevet? Jo, det gør regeringen. Men som hr. Klaus Hækkerup sagde, var det jo et 4-årigt program, regeringen lagde frem, og det er selvfølgelig sigtepunktet i det, vi foretager os.

Jeg tror i øvrigt ikke, der vil være stor uenighed med amterne og kommunerne om, at det også er sigtepunktet for dem, og hvis det er tilfældet, er der overhovedet ikke nogen anledning til at vedtage noget som helst i dette Folketing. Men man kunne måske få indtryk af, når man hører SF's ordfører, at der er en forestilling om, at man for første gang i verdenshistorien kan gennemføre et 4-års-program på ét år, og det vil jeg advare imod.

Jeg vil også advare imod det ud fra det synspunkt, hr. Søvnaldal i flere omgange var inde på: Jamen er det det offentlige forbrug, der belaster betalingsbalancen? Det var ligesom et hovedargument, at når det nu ikke var tilfældet i så høj grad som det private forbrug, var der ikke

nogen som helst konjunkturpolitisk anledning til at beskæftige sig med, hvordan det offentlige forbrug udviklede sig. Var det ikke at rette bager for smed, som hr. Søvnald sagde?

Jeg vil sige det på den måde, at problemet er, at det er svært at få både smede og bagere i øjeblikket. Problemet er, at det er svært at få læger, sygeplejersker og pædagoger, og det er svært at få håndværkere til at udføre de offentlige bygge- og renoveringsopgaver, som det bestemt er nødvendigt at få lavet over de næste 3-4 år.

Når vi er nødt til at anskue tingene over en periode og et konjunkturforløb for at se, hvad vi kan udrette, er grunden, at de risici, der er for flaskehalsproblemer og sammenbrændinger i dansk økonomi, skyldes arbejdsmarkedets sammensætning og et pres for at få gjort ting, der ikke er kvalificeret arbejdskraft til at udføre. Det kan være problemet på både det private og det offentlige arbejdsmarked, og hvis vi vil styre økonomien og undgå at ende i grøften, som vi gjorde i 1980'erne, er det netop det, vores opmærksomhed skal være koncentreret om og sådan set ikke betalingsbalancen. Men det, man er nødt til at gøre for at forebygge sammenbrændingen, flaskehalsproblemerne og omkostningsekspllosionerne, er også noget, der hjælper på betalingsbalancen.

Men det er altså ikke det, der er hovedproblemet. Hovedproblemet er et andet, og derfor er vi også nødt til at beskæftige os med, hvor hurtigt det kan gå fremad i den offentlige sektor. Der er nogle fysiske kapacitetsgrænser her, som vi ikke bare kan ophæve med god politisk vilje.

Så må jeg sige, at jeg har aldrig syntes, der er noget som helst overbevisende i den kritik fra oppositionen – hvad enten den kommer fra højre eller venstre – der går i retning af, at det specielt skulle være regeringen, der har udløst behovet for børnepasning, ældreomsorg og bedre kvalitet i sygehusene i Danmark. Der er nogle ganske enkle, let gennemskuelige grunde til, at det behov er til stede.

Den væsentligste er, at den kommunale og amtskommunale økonomi var nulstillet i 10 år under de borgerlige regeringer. Den anden væsentlige grund – især når man kigger på sygehusområdet – er, at vore muligheder for at behandle og helbrede sygdomme er langt større, end de var før. Teknologiuudviklingen har medført, at vi kan klare langt flere ting, og derfor stiger efterspørgslen meget kraftigt af gode og letforståelige grunde.

Den tredje gode grund – specielt når det gælder børnepasning – er, at når vi får forældrene i arbejde, har de brug for at få passet deres børn. Vi har fået forældrene i arbejde, og vi har også fået passet utrolig mange flere børn de sidste 5 år i godt samarbejde med amterne og kommunerne. Der er i dag 130.000 flere pladser end i januar 1993, og jeg tror ikke, der har eksisteret nogen 5-års-periode i Danmarks historie, hvor der hverken i absolutte tal eller procentuelt har været en så kraftig forøgelse af indsatsen. Det er klart, at det har belastet den kommunale økonomi, men den kommunale økonomi er jo også blevet udvidet.

Man vælger enkeltmaer ud, hvor der er problemer, man peger på en likviditet, der er anstrengt, man peger på, at der bliver flere folkeskoleelever, og så siger man: Har regeringen overhovedet ingen situationsfornemmelse? Har den overhovedet ikke sørget for, at kommuner og amter er rustet til at klare lidt flere opgaver end før?

I faste priser er kommuners og amters indtægtsgrundlag forøget med 23 mia. kr. de sidste 4 år – det er også lidt af en kommentar til fru Else Winther Andersens bekymringer om alt det, vi har røvet. Til trods for de påvirkninger, der isoleret set kan påvises som følge af skatte-reform og bruttoskat osv. – en diskussion vi har haft i årevis – er det kommunale skattegrundlag steget, og det har givet halvdel. Den anden halvdel har man skaffet sig ved at forhøje skatteprocenten, så det er altså ikke nogen skrumpende kommunaløkonomi, vi har med at gøre. Men stadig stiger forventningerne – det er jo det, vi oplever overalt i samfundet i disse dage: Jo bedre det går, desto stærkere vokser forventningerne om, at endnu mere skal være muligt endnu hurtigere.

Men jeg vil godt understrege én gang til – også over for fru Gitte Seeberg – at det er ikke regeringen, der har opfundet udgiftspreset på den offentlige service. Når der er et udgiftspres, og når kommuner og amter har gjort så meget de sidste 5 år for at indfri forventningerne, som de har, har det noget at gøre med, at det har været et fælles ønske hos et flertal i befolkningen, et dominerende billede i medierne og et ønske hos stort set alle partier i amtsråd, kommunalbestyrelser og dette Folketing, og det er jo ikke så mærkeligt, at en sådan fællesbestræbelse udkrystalliserer sig i nogle resultater. Men ærligt talt: Jeg kan sådan set ikke se nogen grund til, at man skal skælde regeringen ud for

det eller bebrejde os det. Jeg forstår slet ikke den måde at anskue tilværelsen på.

Jeg har måske her til sidst en enkelt understregning af det, hr. Anders Samuelsen sagde, og som flere andre også strejfede. Det handler jo ikke kun om flere penge, flere ressourcer for at løse påtrængende serviceopgaver. Det handler det selvfølgelig også om, og deraf kommer det jo også, at regeringen som udgangspunkt for forhandlingerne siger, at der fortsat skal være en reel vækst i de kommunale og amtskommunale budgetter. Men det handler også om at bruge de ressourcer, der er til stede, på en klogere måde.

Når jeg siger det, er det ikke udtryk for, at vi synes, man bærer sig idiotisk ad. Det er udtryk for den enkle erkendelse, at i et hvilket som helst system, privat som offentligt – det gælder også Folketinget, det gælder også regeringen – kan man godt år for år få nye ideer til at løse opgaverne anderledes, bedre og mere effektivt. Ny teknologi kan hjælpe tingene på vej, og smidigere forhold mellem faggrupperne, f.eks. på sygehusene, kan hjælpe tingene på vej. Der er mange flere variable størrelser i diskussionen om at løse serviceproblemerne i den offentlige sektor end bare det at give flere penge til at gøre mere af det samme på samme måde, som man hele tiden har gjort.

Anden næstformand (Henning Grove):

Indenrigsministeren, og derefter har jeg to korte bemærkninger.

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

Jeg skal kun gøre den bemærkning, at jeg synes, det var meget klogt af finansministeren at understrege, hvor mange forskellige grupper der lægger pres på det kommunale selvstyre, og med min erfaring taget i betragtning kan jeg i hvert fald sige, at de kommer såmænd ikke engang kun herfra. Borgerne selv lægger enormt stort pres på serviceydelse, og det vil sige, at hvad der ikke var selvfølgeligt for 10 eller 20 år siden, er i dag en fuldstændig selvfølgelighed, specielt på de områder af regeringens 4-årige plan, som SF har nævnt. Det var det ene, jeg ville sige.

Det andet, jeg synes, der er værd at kommentere – selv om jeg ikke ved, om jeg skal gøre så meget ud af det – er hr. Tom Behnkes hårde angreb og påstand om, at kommunerne faktisk ikke styrer tingene ordentligt. Jeg synes, det er værd at understrege, at der nok er mange lan-

de, der vil misunde os det samspil, som foregår i Danmark mellem det statslige system – Finansministeriet, Økonomiministeriet osv. – og de 275 kommuners finanspolitik, havde jeg nær sagt. Det er nemlig enestående i Europa, at man kan gøre det på denne måde, og det synes jeg er en lidt bedre overskrift at sætte over det samspil og den styring, som regeringen selvfølgelig også lægger vægt på.

Som jeg sagde, da jeg havde mit første indlæg, har vi fået tilslutning til, at man gerne vil have endnu en forhandlingsløsning og helst flere, både fra den tidligere formand for KL, den nuværende formand for KL og Amtsrådsforeningen. Det synes jeg er væsentligt, og jeg er overbevist om, at selv om det bliver vanskeligt, finder vi frem til noget, som kan samle bred tilslutning i dette Ting.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg føler blot, der er en enkelt ting i ministerens besvarelse, det er nødvendigt at kvittere for.

Finansministeren erkender, at hensynet til betalingsbalancen er den ene konjunkturovervejelse i regeringen, og vi forstår godt i SF, at et indgreb på det offentlige område ikke er det centrale med hensyn til betalingsbalancen. Det centrale er et indgreb over for den private økonomi, fordi det offentlige forbrug er langt mindre importtungt, og det tror jeg er en vigtig erkendelse, også set i forhold til de ting, der skrives og siges i disse dage om forholdet mellem det private og det offentlige. Når man dertil lægger, at det offentlige forbrug er kendetegnet ved, at det tilgodeser nogle helt basale behov på ældreområdet, børneområdet og sygehusområdet, synes jeg ikke, regeringens valg bør være så svært i virkelighedens verden.

Så er der en anden diskussion, der drejer sig om arbejdskraftefterspørgslen som den anden konjunkturfaktor, og det forstår vi også godt. Men der er vel to muligheder for at regulere efterspørgslen efter arbejdskraft. Det er vel ikke nogen naturlov, at byggeriet skal reserveres den private sektors mulighed for i en periode med faldende rente at udvide byggeriet af private boliger.

Jeg vil godt spørge finansministeren: Er regeringen ikke nødt til at overveje, hvad den synes er det mest påtrængende behov på arbejdskraftområdet? Er det fortsat vækst i det private forbrug hos de meget velstillede, eller er det et indgreb, der muliggør, at vi kan opfylde de

centrale velfærdsmål? Regeringen ved, hvor den har SF i den diskussion.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg var inde på sygehusene i mit indlæg, og det var finansministeren også i sit svar. Jeg ved godt, det ikke ligefrem er det, der skal forhandles i de nærmeste dage, men jeg kunne godt tænke mig, om finansministeren ville bekræfte eller det modsatte, at det nok er sådan i den decentraliseringsproces, der har været siden 1982, at både på sygehusområdet og en række andre områder i det offentlige skal forholdene nogle steder hæves til et højere niveau, og andre steder skal man gå den modsatte vej. Der kunne måske komme nogle gevinster i form af forøget effektivitet, så vi kunne få noget for de begrænsede midler, der er sat af, altså at borgerne rent faktisk får den nødvendige service, hvis vi fik rettet tingene til efter den lange decentraliseringsproces.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Til det sidste spørgsmål vil jeg sige, at jeg tror såmænd ikke, behovet samlet set er at centralisere mere i vort samfund. Men det er en vigtig betragtning, at når vi måske er det land overhovedet, der har decentraliseret den største del af den offentlige økonomi ud til det lokale styre i amter og kommuner, kan ingen regering og intet Folketing komme uden om at sikre en samordning af den økonomiske politik mellem det overordnede behov for landet og det, som foretages ude i amter og kommuner.

Jeg er enig i det, indenrigsministeren sagde før, for i virkeligheden har det jo givet anledning til en hel del beundring ude i verden, at vi har kunnet få disse i og for sig modstridende hensigter til at gå så tilpas pænt op i en højere enhed, som vi har kunnet i Danmark. Det er også derfor, jeg lægger så utrolig megen vægt på, at vi fortsat kan få det forhandlingssystem til at fungere, så vi ikke skal ind i den form for centralisering, at det er Folketinget, der direkte skal definere indholdet af rammerne for kommunerne. Kommunerne og amterne skal selv have et væsentligt forhandlingsmæssigt medansvar for de rammer.

Så skal jeg kun sige til det, hr. Søvnald sagde, at det er jo helt åbenbart, at byggeriet er en flaskehals, og at den langsigtede eller bare mellemfristede løsning selvfølgelig er at få uddannet nogle flere folk til den sektor, så den ikke er

en flaskehals. Jeg mener, hr. Søvnald for så vidt rammede problemstillingen meget klart ind. Hvis der overhovedet ikke er nogen styringsmuligheder for den private del af efterspørgslen, kan det i meget høj grad og i for høj grad virke som en bremse for i og for sig politisk højt prioriterede projekter som renovering af skoler eller bygning af nyt socialt boligbyggeri. Derfor har vi brug for et større klaviatur at spille på, men det tror jeg vi kommer tilbage til senere på sæsonen.

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil gerne takke for debatten i dag.

Det har været et gennemgående træk – ikke blot hos regeringen, men også hos flere ordførere – at man ikke finder det betimeligt, at vi drøfter disse emner her i Folketinget, fordi man finder, at regeringen skal have uindskrænket ret til selv at råde. SF har en anden opfattelse, som det også er fremgået af debatten. Vi finder, at når det er en så væsentlig del – det er faktisk to tredjedele af de offentlige udgifter, der er tale om – er det rimeligt, at det ikke kun er finansministeren og indenrigsministeren og nogle embedsmænd, der har mulighed for at deltage, men at også vi her i Folketinget har mulighed for at give udtryk for, hvad vi mener om de forhold.

Regeringen og Socialdemokratiet har givet udtryk for, at med hensyn til regeringsprogrammet og valgløfterne har den aldrig lovet, at de skulle gennemføres sådan lige i løbet af ét år. Det har SF sådan set heller ikke sagt, og det har vi heller ikke lagt op til i vores forslag til vedtagelse. Der står ikke noget om, at det nødvendigvis skal være i 1999, det hele skal gennemføres. Det ville da være rart, om det kunne være sådan, men det står der rent faktisk ikke noget om, så man behøver ikke af den grund stemme imod forslaget.

Regeringsprogrammet er gældende for 4 år, og regeringen kunne jo passende sikre råderum for kommunerne, så der blev taget ordentligt hul på tingene, og man i hvert fald i løbet af 4-års-perioden også nåede målet. Jeg håber i hvert fald, regeringen mener, at der skal tages så meget hul på det, at det kan nås inden for 4-års-perioden, selv om det ikke tyder meget på det endnu.

Regeringen, Socialdemokratiet og De Radikale har udvist optimisme i allerhøjeste grad på kommunernes vegne. Hr. Klaus Hækkerup sagde, at der nu var plads til en udvidelse på 1-1,5

nia. kr., og så var det ikke rimeligt, at jeg gik på talerstolen og sagde, at der var tale om nedskæringer. Nu er det jo sådan, at én ting er, hvordan livet ser ud inde fra centralt hold, fra et regeringskontor, men noget helt andet er, hvordan det virkelige liv ser ud ude i kommunerne. Jeg tror, man i mange kommuner vil være forundret over udsagnet om, at det er så let at opfylde regeringens løfter. Jeg tror, der vil være rigtig mange kommunalbestyrelser, som vil undre sig over, at alle de nedskæringer, de står med i øjeblikket, og alle de vanskelige budgetforhandlinger skulle være lette at klare. Jeg tror ikke, man har helt den opfattelse derude, uanset hvilken farve man måtte have.

Så vil jeg godt knytte en bemærkning til mulighederne i forbindelse med det skrå skatteloft. Min partifælle, hr. Vily Søvnal, spurgte finansministeren direkte om det. Der kom ikke noget svar, men jeg vil henvise til, at jeg mener, en anden minister, nemlig skatteministeren, har givet udtryk for, at man skulle have set på det skrå skatteloft, så man også kunne få de bedre-stillede til at yde, idet det skrå skatteloft jo er en meget stor ulempe for den kommunale økonomi; det æder en hel del.

Til sidst skal jeg kun sige til fru Else Winther Andersen, at jeg finder, Venstre kapitulerer helt over for kommunerne og kommunernes økonomi. Jeg synes, det var en meget stille tale, fru Else Winther Andersen holdt her. Venstres ordfører sagde næsten kun én ting, der var meget eksakt, nemlig at hvis regeringen igen ville stikke snabelen ned i de kommunale kasser, ville man vide, hvor Venstre stod, og det havde de før vist. Jeg har godt nok svært ved at huske, hvornår Venstre sidst er gået i Folketingssalen og virkelig har stået fast på de forhold.

Nå, min tid er udløbet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Som tidligere meddelt vil afstemningen om det forslag til vedtagelse, der er fremsat af hr. Kristen Touborg og hr. Frank Aaen, blive foretaget i mødet tirsdag den 5. maj 1998.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 59: Forslag til lov om ændring af udlændingeloven, straffeloven og ægteskabsloven. (Tidsubegrænset opholdstilladelse, asyl, familiesammenføring og udvisning m.v.).

Af indenrigsministeren (Thorkild Simonsen).
(Fremsat 16/4 98).

Sammen med denne sag foretoges:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 60: Forslag til lov om integration af udlændinge i Danmark (integrationslov).

Af indenrigsministeren (Thorkild Simonsen).
(Fremsat 16/4 98).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Birthe Rønn Hornbech (V):

Der har været meget stor opmærksomhed om de to lovforslag, der er til behandling i dag, ikke mindst har statsministeren i medierne, åbningsstalen og nytårstalen skabt store forventninger om, at der ville blive fremlagt sådanne stramninger i udlændingeloven, at Venstres krav i meget høj grad ville blive imødekommet. Det er imidlertid ikke tilfældet. De annoncerede stramninger er ikke fulgt op af de nødvendige lovændringer.

Dertil kommer, at de svar, ministeren selv har givet på en lang række af mine spørgsmål stillet igennem Retsudvalget, tydeligt dokumenterer, at der på flere områder slet ikke er tale om stramninger, men tværtimod om lempelser. Det gælder specielt familiesammenførselsreglerne. Det fremgår klart af ministerens svar til Retsudvalget, at der er tale om lempelser for en lang række familiesammenførte, hvad angår forsørgelsespligten.

Når det gælder stramninger vedrørende forældresammenføringer, viser ministerens svar, at der, hvad angår indvandrere fra de typiske indvandrerlande, kun er tale om højst et par håndfulde mennesker pr. år. Det var altså, hvad der kom ud af de annoncerede stramninger på dette område.

Forslaget om ændring af udlændingeloven lider efter Venstres opfattelse af den fundamentale mangel, at begrænsninger i tilstrømningen ikke diskuteres særlig grundigt. Det er, som om regeringen har opgivet ethvert forsøg på at